

KOLCZONAY KATALIN

NAGYGALAMBFALVA

(fotó: Csedő Attila)

Semmi kétség, immár végérvényesen népmesei hős lett az „utolsó garabonciás népköltőnk”, Kányádi Sándor. A költőtárs, Nagy Gáspár nevezte őt garabonciásnak egy születésnapra köszöntőn. Azóta több évtized telt el, s tán nincs is olyan magyar kisgyerek, aki ne találkozott volna „Sándor bácsival”, s aki ne válaszolná azonnal, hogy „*vers az, amit mondani kell*”. A nagyobbak pedig már azt is tudják, hogy „*aki megért/ s megértet/ egy népet megéltet*” (Játszva magyarul). Sokan a gyerekek közül bizonyára a szülőfalu nevére is felfigyeltek, hiszen olyan fantáziamozdító, s bármennyire messzinek tűnő, mégis valóságos szó ez a Nagyalambfalva. Manapság persze már az is csuda, hogy valakinek van szülőföldje, szülőfaluja, pláne szülőháza!

Nem mese ez, gyermek! – mondhatnánk Arany János szavaival, amikor azt állítjuk, hogy Kányádi Sándor szülőhelye, Nagyalambfalva, ez a Hargita megyei székely falu, ott a Küküllő mentén, s annak zsákutcája („*nem zsákutca: csak tarisznya*”) immár kitörölhetetlenül rákerült a magyarság szellemi-lelki térképére. Az igazi, torzíthatatlan térképre! A Szabó Zoltán által „szerelmes földrajznak” nevezett térképre, mely maga a belső haza. Csakis ennek ismeretében lehetünk otthon a világban... Itt bizonyára türelmetlenül közbeszólna Kányádi Sándor, megelégedvén a nagy szavakat, az ügyetlen mondatokat, különösen ha ő róla s az ő tájairól van szó! Sokkal jobban örülne, ha elmesélném például, hogy az

unokáim már a neve hallatán játékos kedvre derülnek, s kapva-kapván az alkalmon, kezdik „szidni” nagy parádésan a három széklábat: *Állj meg, Billeg! Nyughass, Ballag! Ne lipinkázz, Billegballag! De ők aztán/ csak azért se, nem hallgatnak/ a kisszékre...* (Az édesanyjuk kisiskolásként ezzel a verssel készült egy szavalóversenyre.)

Voltam Nagyszalontán, Farkaslakán, Segesváron, Koltón, az Istenszéke lábánál, Gyergyóban, a Gyimesekben, Székelyudvarhelyen... sokfelé az erdélyiek megszentelt helyein, édesapám szülővárosában, Vajdahunyadon is, de Nagyalambfalván még nem jártam. Tudom, hogy zarándokhely lesz a gyümölcsfás Kányádi-sírkert, mégis fáj, hogy július 7-én nem voltam ott a temetésen. Azóta hallgatom a beszámolókat, a faluhoz, a családi kerthez, ama júliusi naphoz kapcsolódó, már-már mitikusá növfő történéseket: „*Innen csak indulni lehet, aki indul, visszajöhet*” – mondták tisztán, szépen az ünnepi viseletbe öltözött helyi gyerekek, fiatalok a versket. (Ezt egyetlen beszámoló sem hagyta ki. És a közös zsolttáros éneklés erejét sem!) „*Becsületből, akit innen/tarisznyáltak, azt egykönnyen/ nem fogja az élet piszka, mert itt még a sár is tiszta*” (A mi utcánk).

A Kányádi-misztériumot nemcsak az életmű, az egyéni életút, a költő Petőfit idéző személyisége élteti tovább, hanem a magát erősen tartó nemzetség, a szülőföld mindmáig gazdagon feltarisznyázó valósága is.